

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W POZNANIU

61-851 Poznań, ul. Zielona 8
Tel. (0-61) 852-15-17, Tel. (0-61) 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, 29.12.2000 r.

RPZ - 561-S/1/2000/D.O./13/2001

Decyzja nr RPZ - 26/2000

Na podstawie art. 105 par. 1 k.p.a. po rozpatrzeniu sprawy wszczętej z urzędu przeciwko „WODKAN” Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp. o nakazanie zaniechania stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na pobieraniu od podmiotów ubiegających się o przyłączenie do należącej do Spółki sieci wodno-kanalizacyjnej jednorazowej opłaty przyłączeniowej,

postępowania administracyjne *umarza się*.

Uzasadnienie

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu rozpatrywał skargę mieszkańca Ostrowa Wielkopolskiego na działania „WODKAN” Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp. (zwanego dalej „WODKAN”). Skarżący zarzucił, iż pobierając od podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej jednorazową opłatę przyłączeniową w wysokości 1300 zł od każdego przyłącza, „WODKAN” nadużywa pozycji monopolistycznej na rynku oraz narusza obowiązujące przepisy prawne.

Uzasadniając pobieranie opłat za przyłączenie do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej „WODKAN” wyjaśnił, iż obowiązek ich uiszczenia został wprowadzony w przyjętym i zatwierdzonym przez Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki „Regulaminie ustalania opłat za wodę i ścieki”, stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały nr 19 z dnia 20 maja 1999 r. Paragraf 6 tego Regulaminu stanowił, iż nowi odbiorcy partycypują w nakładach poniesionych na dotychczasową infrastrukturę poprzez wpłatę opłaty jednorazowej za włączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej. Zgodnie z Regulaminem opłaty wprowadzane miały być uchwałą Zarządu Spółki, a ich kalkulację cenową miała opiniować Rada Nadzorcza Spółki, a zatwierdzać Zarząd Miasta. Przychody z tych opłat Spółka zamierzała przeznaczać na finansowanie rozbudowy sieci. „WODKAN” powołał się także na uchwałę Rady Miejskiej Ostrowa Wlkp. z dnia 28.04.1998 r. Nr XXXVIII/519/98 w sprawie

zasad ustalania wysokości udziału w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej. Uchwała ta wprowadziła na terenie Ostrowa Wlkp. opłaty adiacenckie z tytułu budowy urządzeń infrastruktury technicznej, w tym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Zgodnie z tą uchwałą opłaty adiacenckie naliczane będą od wszystkich nieruchomości, które mają możliwość podłączenia się do urządzeń wybudowanych ze środków budżetu Miasta, przez właścicieli tych urządzeń oraz w ramach czynów społecznych mieszkańców. Uiszczenie opłaty może następować gotówką, akcjami inwestora który wybudował urządzenie lub poprzez zaliczenie na jej poczet wartości przyłączy do urządzeń wodnych i kanalizacyjnych przekazanych na rzecz miasta. Jednocześnie "WODKAN" podniósł, iż fakt partycypowania mieszkańców miasta w kosztach budowy sieci wodno-kanalizacyjnej w latach ubiegłych dodatkowo uzasadnia wprowadzenie opłat przyłączeniowych.

Funkcjonowanie sektora usług dostawy wody i odbioru ścieków regulują dwa akty prawne: ustawa z dnia 24 października 1974r. prawo wodne (Dz.U. nr 38 poz. 230 ze zmianami) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1996r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz zasad ustalania opłat za wodę i wprowadzanie ścieków (Dz.U. nr 151 poz. 716 z późniejszymi zmianami). Zawarte w tych aktach prawnych przepisy nie zawierają normy, która upoważniałaby Spółkę „WODKAN” do ustalania i pobierania opłat, których celem jest finansowanie rozbudowy jej sieci. Prawa takiego przedsiębiorcom działającym w sektorze wodno-kanalizacyjnym nie dają także przepisy zawarte w aktach prawnych regulujących funkcjonowanie samorządu gminnego, w tym ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz.U. 1996 r. Nr 13 poz. 74 z późniejszymi zmianami). Ponieważ w swoich wyjaśnieniach Spółka „WODKAN” nie udokumentowała, iż uzasadnieniem dla pobierania opłat przyłączeniowych są koszty, jakie ponosi w związku z przyłączeniem nowych odbiorców do sieci, zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne pod zarzutem stosowania przez nią praktyki monopolistycznej określonej w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity: Dz.U. Nr 52 z 1999 r. poz. 547 - zwanej dalej ustawą antymonopolową). Przepis ten zakazuje stosowania praktyk monopolistycznych polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów, przynoszących przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Zdaniem Urzędu ustanowione i pobierane przez Spółkę „WODKAN” opłaty z tytułu przyłączenia do sieci wodno-kanalizacyjnej mogły stanowić uciążliwy warunek umów zawieranych z podmiotami zamierzającymi korzystać z usług tej Spółki oraz stanowić dla niej źródło nieuzasadnionych korzyści. W ocenie Urzędu podniesione przez Spółkę argumenty, dot. prawa do rozbudowy sieci z udziałem finansowym lokalnej społeczności w sytuacji, gdy jedynym uzasadnieniem dla wysokości wprowadzonej opłaty przyłączeniowej było pobieranie takich opłat w latach ubiegłych, są okolicznością niewystarczającą do zaakceptowania faktu obciążania nimi nowych odbiorców. Okolicznością, która zdaniem Urzędu uzasadniałaby uznanie prawa Spółki do pobierania opłat przyłączeniowych, byłoby wykazanie, iż w związku z przyłączeniem nowych odbiorców do sieci ponosi ona określone koszty, przy czym ustalenie wysokości tych opłat powinno następować w oparciu o kryteria kosztowe. Jednocześnie ustanowienie i wprowadzenie zasad ich pobierania powinno zostać uregulowane w regulaminie świadczenia usług wodno-kanalizacyjnych.

W odpowiedzi na przedstawione przez Urząd stanowisko Spółka „WODKAN” zobowiązała się do opracowania kalkulacji cen i regulacji ekonomicznych w oparciu o „Standardy regulacji ekonomicznych, dostępności usług oraz metodologii ustalania opłat w sektorze wodociągowo-kanalizacyjnym” opracowane przez Radę do spraw regulacji ekonomicznych, dostępności do usług oraz metodologii ustalania opłat w sektorze

wodociągowo-kanalizacyjnym, oraz do odpowiedniej zmiany „Regulaminu świadczenia usług” i „Regulaminu ustalania opłat za wodę i ścieki”. Efektem tych prac było opracowanie i przyjęcie tych dokumentów przez Radę Nadzorczą Spółki oraz przesłanie ich do materiału dowodowego w niniejszej sprawie. Z punktu widzenia celów tego postępowania projekt nowego „Regulaminu świadczenia przez Spółkę „WODKAN” usług wodno-kanalizacyjnych” zawiera postanowienia, w których:

- określony został zakres usług świadczonych przez WODKAN, uwzględniający plany rozwoju miasta,
- ustalone zostały zasady przyłączenia do systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, tak na terenach uzbrojonych w sieć, jak i pozbawionych sieci,
- wprowadzono opłatę przyłączeniową, na którą składa się opłata za rozbudowę sieci oraz opłata za wykonanie przyłącza.

W opracowanym „Regulaminie ustalania cen Spółki „WODKAN”, który określa warunki i zasady techniczne i ekonomiczne ustalania taryf i cen dla świadczonych przez nią usług, znalazł się natomiast rozdział poświęcony zasadom ustalania i zatwierdzania taryfy przyłączeniowej (paragrafy 20 - 24). Zgodnie z treścią zawartych tam postanowień taryfa przyłączeniowa składa się ze stawki za rozbudowę sieci oraz opłaty za wykonanie przyłącza. Stawka za rozbudowę sieci jest ustalana na 1 rok w oparciu o kalkulację, która uwzględnia koszty: prac projektowych, zarezerwowania mocy do momentu faktycznego przyłączenia, dostosowania istniejącej infrastruktury technicznej do zwiększonego poboru wody lub odbioru ścieków, połączenia z siecią, nadzoru, próby i odbioru technicznego, wykonania inwentaryzacji powykonawczej, koszty wydziałowe oraz ogólnozakładowe. Opłata za wykonanie przyłącza będzie natomiast ustalana na podstawie szczegółowego kosztorysu. Odbiorca nie ponosi tej opłaty, gdy wykona przyłącze we własnym zakresie.

„WODKAN” przedłożył także kalkulację opłaty przyłączeniowej do sieci na 2001 rok. Opłata ta ustanowiona została w wysokości 1400 zł, tak od przyłącza wodnego, jak i kanalizacyjnego. W kalkulacji tej uwzględniono wszystkie ww. koszty, a do przyjętej opłaty zastosowano upust w wysokości 50%.

Urząd zważył, co następuje

Przepis art. 105 par. 1 k.p.a. stanowi, iż organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Z bezprzedmiotowością postępowania mamy do czynienia m.in. wówczas, gdy brak podstaw prawnych lub faktycznych do prowadzenia postępowania, czyli że od początku nie istnieje przedmiot postępowania (por. Zbigniew Janowicz „Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz” Wydawnictwa Prawnicze PWN Warszawa 1999 wyd. 4, str. 287) lub gdy przesłanka taka zaistniała w toku postępowania.

Postępowanie przeciwko Spółce „WODKAN” zostało wszczęte z urzędu wobec treści złożonych przez nią wyjaśnień, które wskazywały na możliwość ustanowienia i pobierania przez nią opłat za przyłączenie do sieci, co do pobierania których nie znaleziono podstaw w obowiązujących przepisach i których wysokość ustalana jest w oderwaniu od kryteriów kosztowych. Okoliczność ta uzasadniała postawienie Spółce zarzutu ustalania i pobierania opłat które mogły stanowić dla niej źródło nieuzasadnionych korzyści. Urząd nie podzielił również stanowiska Spółki, iż wystarczającym uzasadnieniem dla wprowadzenia tych opłat była uchwała Rady Miasta w sprawie ustanowienia opłaty adiacenckiej oraz fakt ich

pobierania w przeszłości, gdy zakwestionowaną opłatą obciążone zostały podmioty, które już korzystają z świadczonych przez nią usług.

Tymczasem nadesłane przez Spółkę dokumenty, w tym zatwierdzone projekty „Regulaminu świadczenia usług” i „Regulaminu ustalania cen” oraz kalkulacja opłaty przyłączeniowej do sieci, zarzuty te czynią bezpodstawnymi. Zdaniem Urzędu fakt prawnego uregulowania przez Spółkę zasad i formy ustalania oraz pobierania opłaty za przyłączenie do sieci, a także udokumentowanie przez nią, iż opłata ta pobierana jest w związku z kosztami, jakie łączą się z przyłączeniem nowego odbiorcy do sieci, pozwala przyjąć, iż uzasadnione jest stwierdzenie, iż zakwestionowane opłaty nie stanowią dla niej źródła nieuzasadnionych korzyści. Dokumenty te pozwoliły również przyjąć, iż tego rodzaju koszty, związane z przyłączeniem nowych odbiorców do sieci, Spółka „WODKAN” ponosiła również w przeszłości. Tak więc również w przeszłości przyłączenie nowych odbiorców do sieci związane było z dającymi się określić kosztami. W świetle powyższego postawione wobec niej w ramach niniejszego postępowania zarzuty nie potwierdziły się. Twierdzenie, iż pobierana przez Spółkę „WODKAN” opłata przyłączeniowa stanowiła w przeszłości i nadal stanowi dla niej źródło nieuzasadnionych korzyści, okazało się bezpodstawne. Tym samym nie można stwierdzić, iż naruszony został przepis art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej. Ponieważ okoliczność ta ujawniona została w toku niniejszego postępowania, zasadnym jest stwierdzenie o jego bezprzedmiotowości. Z tych względów należało niniejsze postępowanie umorzyć.

Stąd orzeczono, jak w sentencji decyzji.

Od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu w Poznaniu.

DYREKTOR
Delegatury w Poznaniu

dr Edward Stawicki

Otrzymuje:
„WODKAN” S.A.
Zarząd Spółki
63-400 Ostrów Wlkp.
ul. Partyzancka 24